

סוף העולם

יאנוש קורצ'אק, כתבים ו, עמ' 125-120
תרגום: אורי אורלב

בבית קפה אחד אמר אדון אדם – פוליטיקאי, זולל מברקים – לאדון פליקס:

- ראה, אדוני, ידיעה מעניינת!

אחר-כך הרגיב את משקפיו וקרא:

"לונדון הודעה טלגרפית. מחלקת הסטטיסטיקה של עיריית לונדון רשמה שבכל 3,714 לדות בשבוע שעבר לא היה אף תינוק בן המין היפה".

- זאת אומרת שלא נולדה אף בת – הסביר – רק בנים.

- ממ, מענין – אשר אדון פליקס.

כאשר זרמה למחרת ידיעה דומה דרף כבלי הטלגרף מוינה, מברלין ומפריס – גדל הענין במקריות המוזהר.

הידיעה עברה ממדור המברקים למדור "מרחבי העולם" תחת הכותרת: "שבוע של בנים", ועתונאי בעל חוש הומור הוסיף שם:

"אם כן גורל של בתולה זקנה שוב לא יאיים בעתיד על הפריזאיות ההדורות, הברלינאיות החולמניות, הוינאיות של קצב הוואלס והלונדוניות הנמרצות".

וכך הלאה...

וכאשר עשרה ימים אחרי פרסום הידיעה הראשונה מלונדון גלה במקרה אחד העתונאים הזרזים שגם בנרשה נולדים זה שבועה-עשר יום אף ורק בנים, היתה הידיעה למארע היום.

אפשר היה לצחוק הרבה. קומיקאים, מחברי חרוזים, פזמונאים, מאירים – נצלו עד כדי כך את הצד המבדח של הענין, עד שהוא נעשה בסופו של דבר נושא משעמם מאוד, ובכל זאת לא חדל לשעשע את המוני העם.

פשטה אפלו שמועה, ששחקן עלוב אחד, ולעצמת זאת גם כותב קומדיות חסר ערך, כתבו קומדיה על הנושא הידוע. ההצלחה היתה מבטחת.

בערים שבהן אין כתבים המדווחים לכתבי-עת גרמניים – ספקי המברקים שלנו – חסרו ידיעות מדיוקות על הענין. בכל זאת "פרענות הבנים" פגעה גם ברומא, בניו-יורק, בקופנהגן, במדריד ובפריס רבות אחרות.

העבדה הזאת לא היתה מטלת בספק.

בדיוק אז, כאשר מורוזוביץ' זכה בצדק במחאות כפים על הפזמון "אין נשים", אחרי שלנה את שירתו בתנועות מקסימות, המתאמות בדיוקנות למלות השיר – בדיוק באותו זמן הופיעה בברלין יצירה מדעית ראשונה בשני פרקים, שנקתבה בכוחותיהם המשותפים של מאה וארבעים אנשי מדע, כדי להבהיר את התופעה הסבוכה.

שורה ארפה לא רק של תאוריות והוכחות מדעיות, אלא גם של נתונים עבדתיים הסותרים אלה את אלה, הוכחות תמוהות ודעות הפכפכות - כל אלה הצביעו על כך, שאנשי המדע נתפסו כשהם לא מוכנים ובעצמם אינם מצליחים להבין ולפרש את המארע המדהים ויוצא-הדופן בתולדות האנושות.

האנגלים שלחו עשרים ועדות מדעיות לחלקי העולם השונים והשקיעו בכך הרבה כספים, כדי לאסוף נתונים על "טיב" הולדות בפנות הנדחות ביותר של פדור הארץ.

הצרפתים הקציבו שני מיליוני פרנקים לאם שתהיה הראשונה שתביא בת לעולם.

בעבר חדשים שוב לא היה ספק לגבי המשכיותו של האסון וכלליותו (וזאת המלה שהתקבלה בחוץ-לארץ להגדרת המארע) הדאגה הלכה וגברה. ביחוד כאשר התברר, שהתופעה כוללת גם את בעלי החיים לכל סוגיהם.

בִּנְיָן זָכָתָהּ לְעֵנֶן רַב תְּמוּנָה שֶׁהֶצְגָה בִּ"זַחְנֻטָה" שֶׁנוֹשָׂאָה נִלְקַח מֵאַרְוֵעַ הַשְּׂעָה מִשְׁהוּ בִּסְגֻנוֹן הָאֲלָהָה הָאֲשֶׁה, אֲדָ אֵינֶנִּי זֹכֵר בְּדִיּוֹק.

בִּנְיָנִים הִיָּה קֹשֶׁה מְאוֹד לְהִתְמַצָּא בֵּין הַתְּאֻרִיּוֹת שֶׁנֶּאֱבָקוּ זֶז בְּזוֹ בְּשִׂפְיָ קֶצֶף. בְּכָל זֹאת הִסְתַּמְנֵנוּ בְּבִרְרוֹר שְׂפִי מְגֻמָּוֹת רֵאשִׁיּוֹת: הַמְּגֻמָּה הַתְּאֻלוֹגִית וְהַמְּגֻמָּה הַמְּדַעִית, וְשִׁפְתֵי אֵלָה הַתְּפִלְגוּ כָּל אַחַת לְזֶרְמֵי מִשְׁנֵה רַבִּים לְאֵין סֶפֶר.

הִיו שֶׁקָּרָאוּ: "זֶהוּ עֲנֵשׁ עַל הַחֲטָאִים!"

"זֶה לֹא יִתְכֵן – טַעֲנֵנוּ אַחֲרֵים – לֹא כֵּד נִחְזֶה סוֹף הָעוֹלָם".

"זוֹהִי נִקְמַת הַטַּבַּע עַל אֲנֻכְיוּתָם שֶׁל הַזְּכָרִים – נִשְׁמַע בְּרָמָה קוֹלָן שֶׁל הַנְּשִׁים הַדּוֹגְלוֹת בְּאֲמֻנָצִיפְצִיָּה. – הָאִם לֹא אַתָּם, הַגְּבָרִים, מִחֲזִיקִים אוֹתָנוּ בְּשִׁבִי, מִשְׁפִּילִים אוֹתָנוּ וְגוֹרְמִים לָנוּ עוֹל? הָאִם רֵאשִׁיּוֹת בְּנוּ אִי פֵעַם בְּנֵי אֲדָם, הָאִם אַתָּם מְבִינִים אֶת חֲשִׁבוֹת מַעֲמָדָנוּ בַּחֲבָרָה?"

אֲסֵטְרוֹנוֹס אֶחָד טַעַן בְּהַחֲלָטִיּוֹת, שֶׁעוֹבְדַת הַנְּלָדִים שֶׁל זְכָרִים בְּלֶבֶד קִשׁוּרָה לְהִתְרַחֲקוֹתוֹ שֶׁל כְּדוֹר הָאָרֶץ מְכֻכָּב שְׁבִיט אֶחָד, וְשֶׁבְעוֹד שְׁלוֹשׁ שָׁנִים הַכֵּל יִסְתַּיִם בְּכִי טוֹב. וְאֶחָד הָאֲמֻרָיוֹלֹגִים הַשְּׁלִים אֶת הַהִנְחָה הַזֹּאת בַּהֲשָׁעָרָה, שְׁכֻכְבֵי שְׁבִיט עֲלוּלִים לְהִשְׁפִּיעַ עַל מַחְזוֹר הַדָּם בְּגוֹף הָאֲשֶׁה, מָה שֶׁקוֹבֵעַ אֶת מִיֵּן הַנְּלָד.

לְטַעֲנָה הַזֹּאת הַתְּנַגְדוֹ נִחְרָצוֹת תּוֹמְכֵי תְּאֻרֵת הַנוֹוֹן. "בְּשׁוּם מְקָרָה אֵין לְצַפּוֹת לְסִיּוּם חִיּוּבֵי שֶׁל הָאֲסוּן". הַטַּבַּע מַצָּה אֶת עַצְמוֹ וְהוּא יוֹצֵר אוֹרְגָנִיזְמִים מִשְׁכְּלָלִים פְּחוֹת.

גַּם הַתְּאֻרָּה הַזֹּאת הַתְּקַבְּלָה בְּלַעַג וּבְבוֹז: רֵאשִׁית, מְדוּעַ שֶׁהָאוֹרְגָנִיזְם שֶׁל הָאֲשֶׁה יִחֲשַׁב כְּמִשְׁהוּ יוֹתֵר מִשְׁכְּלָל. שְׁנִית, הַתְּחִלָּה הִיָּה מִתְרַחֵשׁ בַּהֲדָרָה וְלֹא בְּבֵת אַחַת.

אֲנִשִּׁי מְדַע רַבִּים מַצָּאוּ חִדְקִים מִיְחָדִים שֶׁנֶּרְמָו כְּבִיכּוֹל אֶת הַהִפְרָעָה הַמוֹזָרָה. לְחִסּוּנִים הִיוּ תוֹצְאוֹת חִיּוּבִיּוֹת, אֲדָ הַדְּבָר לֹא שֶׁכָּנַע אִישׁ מִשׁוּם שְׁבִלֵי כָּל קֶשֶׁר לְחִסּוּנִים הַמְּשִׁיכּוּ לְהַנְלָד זְכָרִים בְּלֶבֶד.

הַתְּפִשְׁטָה שְׁמוּעָה, שֶׁהַהִיסְטוֹרִיּוֹנִים מַצָּאוּ, שֶׁקְטַע בְּשִׁיר הַתְּשִׁיעִי שֶׁל הָאֵילָאָדָה, שֶׁאֲזָכּוֹר אֶחָד אֲצֵל הַרְדּוֹטוֹס וּפְסוּק אֲצֵל קוֹנְפּוּצִיּוֹס מוֹכִיחִים לְלֹא צֵל שֶׁל סֶפֶק שֶׁעַל הָאֲנוּשׁוֹת כְּבָר עָבְרָה פֵעַם תְּקוּפָה דוֹקָה.

לֹא אֲזָכִיר כָּל מִיָּנֵי תְּאֻרִיּוֹת שֶׁל קְבֵלָה, פְּרִנּוֹלוֹגִיָּה, מְגֻנְטִיזְם וְתְּאֻרִיּוֹת אַחֲרוֹת שֶׁנִּפְצוּ לְרַב. דִּי אִם אֲצִיֵּן, שֶׁבְּקָרְקוֹב קָמוּ מַאֲמִינִים בַּתְּאֻרֵת "44", מִסֶּפֶר הַמְּסַמֵּל כְּבִיכּוֹל תְּאֻמוֹת הָאֲמוֹרוֹת לְבוֹא לְעוֹלָם בְּגִלְצִיָּה וּמֵהֵן תְּנָלְד הָאֲנוּשׁוֹת הַחֲדָשָׁה.

שְׁנֵה אַחֲרֵי כֵן הַכְּנַס הַמְּדַע הַחֲדָשׁ הִ"פְּדוֹלוֹגִיָּה" לְכָל הַמְּכְלָלוֹת וְתִקְצִירוֹ בְּלֶבֶד כָּלֵל שְׁלוֹשִׁים וְשֶׁבְעָה גְלִיוֹנוֹת מְדַפְסִים בְּמֻכּוֹנַת כְּתִיבָה.

מִתַּח וּדְאָגָה פְּשוּט עַל פְּנֵי כָּל הָעוֹלָם. לְהַד רָחַב זָכוּ יְדִיעוֹת עַל הַחֲלָפַת מִהִלְמוֹת בֵּין נְצִיגֵי שְׁנֵי כּוּוּנִים בְּמְדַע הַחֲדָשׁ וְהַמְּבִטִים. אֵין פְּלֵא: לְנִכַח הַעֲצָבָנוֹת הַבִּלְתִּי רִגִּילָה הִיָּתָה הָעֵבֶדָה הַזֹּאת מוֹבְנַת וּמַצְדָּקַת מֵאֲלִיָּה.

בַּתְּחִלַּת הַשְּׁנָה הַשְּׁנִיָּה הוֹפִיעָה בְּוִרְשָׁה חוֹבְרַת שֶׁאֲפִשֵׁר הִיָּה לְרַכְשָׁה תְּמוּרַת עֲשָׂרִים קוֹפִיקוֹת, שֶׁכְּתַב רוֹפֵא, אֶחָד הָאֲנָשִׁים הַיְדוּעִים בְּפִעִילוֹתוֹ בַּתְּחוּם הַהִיגִיָּה. מְלֶבֶד זֹאת הוּא פְּרָסִם שְׁתִּיִם-עֲשָׂרָה אֲסַפּוֹת שֶׁל שִׁירִים, סוֹנֵטוֹת וְסַפּוּרִים שֶׁאֶחָד מֵהֶם תְּרַגֵּם לְשִׁפְהַ הַצִּיָּת. לְבִסּוֹף הַתְּקִימָה הַרְצָאָה שֶׁהַנוּשָׂא שְׁלָה הִיָּה הַמְּאָרְעוֹת הָאֲחֵרוֹנִים – וְאֲשֶׁר הַכְּנִסוֹתֶיהָ הַקְּדִשׁוּ לְצִדְקָה.

אֵלָה הִיו הַהִתְרַחֲשׁוּיּוֹת בַּתְּחוּמֵי הַמְּדַע.

בַּתְּחוּם חֲנֵי הַחֲבָרָה אֲפִשֵׁר הִיָּה לְהַבְחִין בְּבִרְרוֹר בְּהִשְׁפָּעָתָהּ הַחֲזָקָה שֶׁל הַתּוֹפְעָה הַחֲדָשָׁה כְּבָר בַּתְּחִלַּת הַשְּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית מֵאֲזֵ הַתְּרַחֵשׁ הָאֲסוּן.

מִסֶּפֶר הַלְדוֹת בְּמִשְׁדֵּ הַשְּׁנָתִים הַרְאִשׁוֹנוֹת גָּדַל לְלֹא שַׁעוֹר וּמִסֶּפֶר הַתִּינוּקוֹת שֶׁמִּתּוֹ בְּשַׁעַת הַלְדָּה יָרַד מְאוֹד. וְאֵין זֶה פְּלֵא: עֲזוּבוֹנוֹת הַמִּילִיוֹנִים וְהַמִּילִיאָרְדִים עוֹרְרוּ תְּאָבוֹן לֹא בְּרִיא וְהַטְפוּל הַרְפוּאֵי הִיָּה לְלֹא דַפִּי. שְׁכּוֹן, כָּל רוֹפֵא הָאֲמִיּוֹן בְּכָל לְבוֹ שֶׁהוּא הוּא יִהְיֶה מְבַשֵּׁר הַבְּשׁוּרָה הַגְּדוּלָּה.

אָמָנָם פֿעם פֿשֶׁטָה שְׁמוּעָה שְׁאֵשֶׁת הַסֵּיִס בְּחוֹת טַמְטוּמָנוּ – הַבִּיאָה בַּת לְעוֹלָם. עֵתוֹנָאִים רַבִּים יֵצְאוּ לָשֶׁם בְּחִפְזָה מִכָּל קְצוֹת תֵּבֵל; אֶפְלוּ מוֹרְשָׁה יֵצֵא עֵתוֹנָאִי אֶחָד עִם צֵלָם. אָבֵל הַתְּבָרָר, שֶׁהִיָּתָה זֹאת יְדִיעַת שְׁוֹא וּמַעֲרַקַת הַעֲתוֹן שְׁפָרְסָמָה אֶת הַיְדִיעָה הַזֹּאת נְהַרְסָה כְּמַעַט לְחֵלוּטִיו בִּיְדֵי הַמּוֹן מְמַרְמָר וְזוֹעֵם.

יַחֲסֵם שֶׁל הַגְּבָרִים לְנָשִׁים עֵבֶר שְׁנוֵי מַהֲפָכָי: הוּא נִהְפֵּךְ לַיַּחַס רַצִּינִי וְעַמֵּק. הַסּוּד הַגָּדוֹל, הַחִידָה הַמּוֹזְרָה, הַשְּׂאֵלָה הַמְסַתּוֹרִית – כָּל אֵלֶּה יֵצְרוּ יַחַס שֶׁל כְּבוֹד מְהוּל בְּחֻשָׁשׁ. כְּבָר הַשְּׂנָה הַרְבִּיעִית אֶסְרוּ כָּל מַעֲרָכוֹת הַחֹק עַל נְצוּל עֲבוֹדַת הַנָּשִׁים; כָּל פֶּשַׁע כְּלָפִי אִשָּׁה יַעֲנֹשׁ בְּחֻמְרָה.

בְּמִשְׁפָּךְ שֶׁשׁ הַשָּׁנִים הָרֵאשׁוֹנוֹת לֹא הִתְרַחֲשׁוּ שְׁנוֹיִים גְּדוֹלִים בְּחַיֵּי הַצְּבוּר. הַעֲתוֹנִים כָּתְבוּ עַל תְּחוּמֵי שְׁוִיָּק חֲדָשִׁים, עַל פּוֹלִיטִיקָה קוֹלוֹנִיָּאלִית; הַפְּרָלְמָנְטִים דָּנוּ כְּמַקְדָּם בְּמַכְלוּל בְּעִיּוֹת שׁוֹנוֹת. בְּתֵי-מַרְקָחַת רַבִּים שְׁוִיָּקוּ, אֲגַב מַסַּע פְּרָסוּם רַעֲשָׁנִי, תַּכְשִׁירִים בְּדוּקִים, חֲדָשִׁים לְבָקָרִים, הַמְבִטִּיחִים הוֹלָדַת בְּנוֹת.

עַל הַתְּכַשִּׁירִים הִלְלוּ הַמְלִיצוּ פְּרוֹפֶסוֹרִים מַחוּץ-לְאָרֶץ, בְּאִמְרָם שֶׁהֵם אֵינָם מְזִיקִים – וְהֵם אֲשֶׁרוּ לְמַכִּירָה גַם אֶצְלָנוּ. יֵצְרוּ אוֹתָם בְּרָצוֹן וְנִטְלוּ אוֹתָם פֿעַם נְשִׁים וּפֿעַם גְּבָרִים – כְּמוֹבָן לְלֹא תוֹצְאוֹת כְּלָשָׁהּ.

קֶצֶת יוֹתֵר מֵאֲחֵר הַתְּחִילָה לְהַתְּבַלֵּט הַשְּׁפָעַת הַשְּׁנוֹי בְּסִדְרֵי הַטָּבַע. בְּבֵיתֵי סֵפֶר לְבָנוֹת נִסְגְּרוּ הַכְּתוּבֹת הַנְּמוּכּוֹת. מִיָּנַיִם רַבִּים שֶׁל חֲרָקִים וְצְפוּרִים נִעְלְמוּ. אַחֲרֵי תְּקוּפָה שֶׁל סַעֲרַת רְגָשׁוֹת בָּאָה תְּקוּפַת דְּכָאוֹן. לְפִי אִמְדָּנִים שׁוֹנִים עֲתִיד הַמִּין הָאָנוּשִׁי לְהִתְקַיֵּם לְכָל הַיּוֹתֵר עוֹד מֵאָה שָׁנָה. לְמָרוֹת זֹאת עֵדוֹן לֹא אֲבַדָּה הַתְּקוּהָ שֶׁהַכֵּל יִסְתַּיֵּם בְּכִי טוֹב וְשִׁפְתָאוֹם תִּתְפַּשֵּׁט הַיְדִיעָה שֶׁשׁוֹב הַתְּחִילוּ לְהוֹלֵד בְּנוֹת.

תְּקוּוֹת שְׁוֹא!

הַפְּגִיעָה הַמְּכַאִיבָה בְּיוֹתֵר בְּגֵאוֹת הָאָנוּשׁוֹת הִיָּתָה הַעֲבָדָה, שֶׁעֲבוֹדַתָּם הַמְּאֵמְצָת שֶׁל הַמַּחֲוֹת הַמְּזוּהָרִים בְּיוֹתֵר לֹא גִלְתָּה אִמְצָעִי שֶׁיִּכּוֹל לְמוֹנֵעַ אֶת הָאָסוֹן, וְאֶפְלוּ לֹא נִמְצָאָה הַשְּׁעָרָה מִתְּקַבְּלַת עַל הַדַּעַת מֶה גָּרַם לָהּ. הַמַּדַּע הַחֲדָשׁ – הַפְּדוּלוּגְיָה – הַתְּפַצֵּל לְשִׁתִּים-עֲשָׂרָה מְגַמּוֹת שׁוֹנוֹת, שֶׁנִּלְמְדוּ בְּקוֹרֶס שֶׁנִּמְשָׁף אַרְבַּע שָׁנִים תְּמִימוֹת.

הַדְּכָאוֹן עֵבֶר, בְּזִמּוֹן מֵאֲחֵר יוֹתֵר, לְשֶׁלֶב חֲדָשׁ – שֶׁל מִתִּיחוֹת זוֹעֲפָת. עֲשִׂירֵי הַעוֹלָם יַחַד עִם בְּנֵיהֶם נִסּוּ לְבַזְּזָ אֶת הוֹנָם, מֵאֲחֵר שֶׁלֹּא הָיָה שׁוּם סְפוּי לְהוֹרִישׁוּ לְדוֹרוֹת הַבָּאִים. חֲלָקִים שְׁלֵמִים שֶׁל הָאָנוּשׁוֹת חֲדָלוּ לְעַבֵּד, מִכִּיּוֹן שֶׁלֹּא הָיָה כָּל טַעַם לְהִתְאַמֵּץ. אִישׁ לֹא חָשַׁב עַל מְלַחְמוֹת; אֲנָשִׁים פְּרֻטִיִּים שֶׁהָיוּ לָהֶם בְּנוֹת מִתְּבַגְּרוֹת רְכָשׁוּ תוֹתִיחִים וּפְגִזִּים, מִכִּיּוֹן שֶׁהַכֵּל צָפוּ לְמַהוּמוֹת כְּלָלִיוֹת, לְהִתְנַפְּלוּיוֹת וּלְמַלְחָמַת אַחִים.

הַהִמּוֹנִים חָזְרוּ בְּהִמּוּנֵיהֶם לְדָת.

כְּתִבִּי עַת מְסָרוּ מִדֵּי יוֹם נְתוּנִים עַל מַסְפְּרֵי הַלְדוֹת בְּנִקְדוֹת נְבַחְרוֹת עַל פְּנֵי כְּדוֹר הָאָרֶץ. מַסְפֵּר הַלְדוֹת הַלֵּךְ וְיָרֵד.

רְחוּבוֹת הָעָרִים הַגְּדוֹלוֹת עָשׂוּ רֵשֶׁם מוֹזָר, מֵאֲחֵר שֶׁהַדּוֹר הַצָּעִיר הָיָה מְרַכֵּב כְּלוּ מִבְּנִים. אִין צָרָךְ לוֹמַר שֶׁחֲטִיטִים תִּפְרוּ בְּגֵדֵי נְעָרִים בְּלֶבֶד, לְמָרוֹת שֶׁבְּמַקּוֹמוֹת אַחֲרִים הַצִּיגּוֹ שְׁמֵלוֹת לָשֶׁם פְּרָסָמַת, שֶׁהַמְּשֻׁטָּרָה דָּרָשָׁה לְהַסִּירָן כְּדִי לֹא לְהַרְגִּיז אֶת תּוֹשְׁבֵי הָעָרִים הָאִמְלָלִים.

מָה יְהִיָּה הַלָּאָה?

הִיָּתִי רוּצָה לְסַפֵּר בְּדִיוֹק אִיךְ הַשְּׁתַּנּוּ תַּחַת הַשְּׁפָעַת הָאָסוֹן לְאֵט לְאֵט פְּנֵי הָאָנוּשׁוֹת, אִיךְ נִעְלְמוּ בְּהַדְּרָגָה הַנָּשִׁים הָאֲחֵרוֹנוֹת וּמָה הָיָה מִהֵלָךְ מַחְשְׁבוֹתֵיהֶם שֶׁל הָאֲחֵרוֹנִים מִבֵּין בְּכִירֵי הָאָנוּשׁוֹת. זֶהוּ נוֹשֵׂא מַעֲנֵן שְׁוֹלֵס הָיָה עוֹשֶׂה מִמְּנוּ רוֹמֵן רַחֵב וְרִיעָה וְתַמּוּרַת שְׂכָר הַסּוֹפְרִים הָיָה קוֹנָה לוֹ בֵּית בְּרוּחַב טְרַצְיִינְסְקָה.

הִיָּתִי רוּצָה לְסַפֵּר אִיךְ עוֹלָם הַצְּמָחִים, אַחֲרֵי שֶׁהַשְּׁתַּחֲרַר מִכְּבִּלֵי הַבְּרָזָל הָאָנוּשִׁים, הַתְּחִיל לְפָרַח, לְהִתְרַחֵב וּלְהַשְׁתַּכְּלֵל, אִיךְ בְּדָרָךְ הָאֲבוּלוּצְיָה יֵצֵר חֲבֵרַת צְמָחִים מִיַּחַדָּת בְּעֵלֶת צִוִּילִיזַצְיָה מְשֻׁלָּה. הַנוֹשֵׂא הָיָה פּוֹתֵחַ לְפָנֵי תַּחוּם רַחֵב לְתַאוּרִים יְפִים, הָעֵרוֹת חֲכָמוֹת וְחֻקִּירוֹת פְּסִיכוֹלוֹגִיוֹת.

אָבֵל...

